

KONU 29

SOLUNUM ACİLLERİ

Doç. Dr. Feride Taşkın Yılmaz, Prof. Dr. Nermin Olgun

GİRİŞ

Solunum sistemi, atmosferden oksijenin arter kanına geçmesini ve ven kanı ile taşınan karbondioksitin atmosfere atılmasını sağlamak üzere çalışır. Bu süreç, kalp ve damar sisteminin de katkısı ile oksijenin, dokulara, hücrelerin metabolik gereksinimlerini karşılamak üzere taşınması ve hücrelerin metabolizması sonucu oluşan atıkların dokulardan uzaklaştırılması işlevlerini de kapsayacak şekilde genişler. Solunum sistemi hava akımının geçtiği hava yolları (burun, farenks, larenks ve trakea), bronşlar ve akciğerlerden oluşur.

Solunum acilleri acil servislerde sık karşılaşılan durum olup acile başvuru nedenlerinin arasında üçüncü sırada yer almaktadır. Solunum sistemine ait bir sorunla acil bölüme gelen hasta için hava yolu ya da solunum yetersizliği yaşamı tehdit edici olabilmektedir. Bu durumda çoğu vaka acil ya da önemli triyaj sınıflandırması içinde düşünülür. Eğer bilinçliyseler, çoğu hastalar aşırı anksiyeteli ve solunum güçlüğü içindedirler. Stresli bir ortamda çalışan acil ekip üyelerinin gergin bir durumda olmaları da bu durumu artırır. Bu nedenle yaşamı tehdit eden solunum acillerine yönelik yaklaşımları bilmek önemlidir. Hastanın tanınması ve girişimleri dikkatli bir şekilde yapılır ve devam ettirilirse çoğu solunum acili geriye dönüşümlüdür.

Solunum hastalıklarında sıklıkla kullanılan bazı terimlerin tanımlanması önemlidir.

Eupne: Normal hız ve derinlikte solunum

Apne: Solunumun durması

Taşipne: Solunum sayısının dakikada 24'ün üzerine çıkması

Bradipne: Solunum sayısının dakikada 10'un altına inmesi

Hiperpne: Solunumun derinliğinin artması

Hipopne: Solunumun derinliğinin azalması

Ventilasyon: Akciğere giren ve çıkan hava miktarı

Hiperventilasyon: Solunum hızı ve derinliğinin artması

Hipoventilasyon: Solunum hızı ve derinliğinin azalması

Kusmaul solunum: Aralıklı dispne ve hiperventilasyonla seyreden gürültülü solunum

Cheyne Stokes solunum: Düzenli olarak belirgin hipoventilasyon ya da apne aralıklarının ardından hiperpnenin görüldüğü solunum

Biot solunumu: Taşipne ve apnenin periyodik olarak birbirini izlediği solunum

Stridor: Solunum sırasında üst solunum yollarındaki tıkanıklığa bağlı ısıklık ya da horoz ötüşü niteliğinde bir sesin duyulması.